

राष्ट्रीय बांबू अभियान (National Bamboo Mission)

बांबू लागवडीकरीता प्राप्त अनुदानाच्या निधीची, रोहयोशी निगडित वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना व रोहयोशी निगडीत फळझाड लागवड योजना या अंतर्गत बांबू लागवडीच्या अनुदानाशी सांगड घालून अनुदान वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.५२/जल-१२,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ३ फेब्रुवारी, २००९

संदर्भ :-

- १) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.०१/जल-१२, दि.१३ फेब्रुवारी, २००८
- २) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.११/जल-१२, दि.२१ फेब्रुवारी, २००८.
- ३) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.११२/जल-१२, दि.१५ जानेवारी, २००९
- ४) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक रोहयो-२००५/प्र.क्र.१/९ अ, दि.२७ जून, २००५
- ५) कृषी व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अभियान-२००५/प्र.क्र.१७१/९ अ, दि.२४ नोव्हेंबर, २००५
- ६) संचालक, फलोत्पादन, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्रमांक- कृआ/फलो-३/बांबू अभियान / १०६१/२००८, दि. ३० एप्रिल, २००८
- ७) संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्रमांक कक्ष-३/एनबीएम/प्र.क्र.१(१)/६२१/०८-०९, दि. ४.६.२००८ व दि. १९.६.२००८

प्रस्तावना :

केंद्र शासनाने देशातील वनक्षेत्र व वनक्षेत्राबाहेर लागवड होणा-या बांबूच्या सर्वकष विकासासाठी राष्ट्रीय बांबू मिशन जाहिर केले आहे. सदर राष्ट्रीय बांबू मिशनची राज्यस्तरावर अंमलबजावणी करण्यासाठी संदर्भ क्रमांक १ व ३ मधील दि. १३ फेब्रुवारी, २००८ व दि. १५ जानेवारी, २००९ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

तसेच, संदर्भ क्र. २ मधील दि. २१ फेब्रुवारी, २००८ च्या शासन निर्णयानुसार राज्यात खाजगी पडीक जमिनीवर रोजगार हमी योजनेशी निगडित वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना राबविण्यात येत असून या योजनेअंतर्गत बांबू लागवडीचा (लागवड नमुना क्रमांक ९) समावेश आहे. तर, संदर्भ क्रमांक ४ व ५ मधील दि. २७ जून, २००५ व दि. २४ नोव्हेंबर, २००५ च्या शासन निर्णयान्वये फलोत्पादन विभागांतर्गत रोहयोशी निगडित फळझाड लागवडी द्वारे फळविकासाची योजना राबविण्यात येत असून त्याअंतर्गत बांबू लागवडीचा समावेश आहे.

तथापि, सदर तिन्ही योजनांतर्गत बांबू लागवडीकरिता लाभार्थ्यांना देय असलेल्या अनुदानाच्या रक्कमेत व कालावधीत तफावत असल्याने अनुदान अदा करण्यामध्ये संदिग्धता निर्माण झाली आहे. हे लक्षात घेता राष्ट्रीय बांबू अभियानांतर्गत बांबू लागवडीसाठी देय असलेल्या अनुदानाची सांगड यापूर्वीच सुरु असलेल्या खाजगी पडीक जमिनीवर रोजगार हमी योजनेशी निगडित वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना व रोहयोशी निगडीत फळझाड लागवडीद्वारे फळ विकासाची योजना ह्या योजनांतर्गत बांबू लागवडीसाठी मंजूर असलेल्या अनुदानाशी घालण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय बांबू अभियान कार्यप्रणालीच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार (Operational Guidelines) संदर्भाधीन दि. १५ जानेवारी, २००९ च्या शासन निर्णयात नमुद केल्यानुसार खाजगी क्षेत्रावरील बांबू लागवडीसाठी रु. ८,०००/- प्रति हेक्टर २ वर्षे कालावधीसाठी अनुदान देय आहे.

मात्र, दि. २१ फेब्रुवारी, २००८ च्या शासन निर्णयानुसार खाजगी पडीक जमिनीवर रोजगार हमी योजनेशी निगडित वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजनेअंतर्गत बांबू लागवडीसाठी (लागवड नमुना क्रमांक ९) रु. २६,९१३/- प्रति हेक्टर ४ वर्षे कालावधीसाठी अनुदान अनुज्ञेय आहे. तर, दि. २७ जुन, २००५ व दि. २४ नोव्हेंबर, २००५ च्या शासन निर्णयानुसार रोहयोशी निगडित फळझाड लागवड योजनेअंतर्गत बांबू लागवडीसाठी रु. २५०२०/- प्रति हेक्टर ३ वर्षे कालावधीसाठी ५० : ३० : २० या प्रमाणात अनुदान अनुज्ञेय आहे.

२. या तिन्ही योजनांची सांगड घालून शासन आता या शासन निर्णयान्वये बांबू लागवडीकरीता लाभार्थ्यांना पुढील प्रमाणे अनुदान मंजूर करण्यास मान्यता देत आहे.

अ.क्र.	योजनेचे नाव	राज्य हिस्सा/ केंद्र हिस्सा	१ ले वर्ष (रुपये)	२ रे वर्ष (रुपये)	३ रे वर्ष (रुपये)	४ थे वर्ष (रुपये)	एकूण (रुपये)
१	खाजगी पडीक जमिनीवर रोहयोशी निगडित वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना	राज्य हिस्सा	४,२६८	६,७७४	५,२५६	२,६१५	१८,९१३
	राष्ट्रीय बांबू अभियान	केंद्र हिस्सा	४,०००	४,०००	--	--	८,०००
		एकूण (१)	८,२६८	१०,७७४	५,२५६	२,६१५	२६,९१३ (२६९१०)
२	रोहयोशी निगडित फळझाड लागवड योजना	राज्य हिस्सा	८,५१०	५,१०६	३,४०४	--	१७,०२०
	राष्ट्रीय बांबू अभियान	केंद्र हिस्सा	४,०००	४,०००	--	--	८,०००
		एकूण (२)	१२,५१०	९,१०६	३,४०४	--	२५,०२०

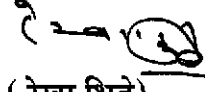
वरिल प्रमाणे राष्ट्रीय बांबू अभियानांतर्गत खाजगी क्षेत्रातील बांबू लागवड करणा-या लाभार्थ्यांना केंद्र हिस्सा म्हणून रु. ८,०००/- प्रति हेक्टर (दोन समान हप्त्यात) व उर्वरित फरकाची रक्कम राज्य हिस्सा म्हणून अनुक्रमे रु. १८,९१३/- व रु. १७०२०/- रोहयोअंतर्गत मिळणा-या अनुदानातून रोहयोच्या प्रचलित मापदंडानुसार अदा करण्यात यावी.

३. राष्ट्रीय बांबू अभियानांतर्गत बांबू लागवडीकरीता प्राप्त होणारी केंद्र हिस्साची रक्कम पूर्णपणे वापरता येईल अशा प्रकारे बांबू विकास मिशनचे मिशन संचालक तथा संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी बांबू लागवडीचे उद्दिष्ट/लक्षांक निश्चित करून सर्वसंबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांना /विभागांना उद्दिष्टानुसार देय अनुदानाचे वाटप करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

४. याप्रमाणे योजनेच्या अंमलबजावणीच्या दृष्टीने संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे तथा मिशन संचालक, बांबू मिशन यांनी सर्वसंबंधितांना आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात. तसेच वरील निर्णयानुसार अनुदान वितरणाची कार्यवाही करावी.

५. सदर शासन निर्णय सन २००८-०९ मध्ये दि. १ एप्रिल, २००८ पासून लागू राहिल.
६. सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग (रोहयो) यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१०२/रोहयो-१, दि.३०.१.२००९ च्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.
७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक सांकेतांक २००९०१३११७४००५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रेखा भिडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव
मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा. मंत्री (जलसंधारण), यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री (जलसंधारण), यांचे खाजगी सचिव
सर्व मा. मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
मुख्य सचिव, यांचे सहसचिव
अपर मुख्य सचिव, (वने)
प्रधान सचिव, (कृषी व फलोत्पादन)
सचिव (जलसंधारण/रोहयो)
सचिव (ग्राम विकास)
सचिव (उद्योग)
सचिव (आदिवासी विकास विभाग)
प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
सर्व विभागीय आयुक्त,
आयुक्त, (कृषी) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, सामाजिक वनीकरण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, खादी व ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई
सहसंचालक (प्रशासन) सामाजिक वनीकरण संचालनालय, पुणे
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा अधिक्षक, कृषी अधिकारी
सर्व सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त,
सर्व उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण, विभाग.
सर्व उपवनसंरक्षक, वन विभाग
महालेखापाल, (लेखापरिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व मंत्रालयीन विभाग
कार्यासन अधिकारी, कार्यासन क्र. रोहयो-१, नियोजन विभाग, (रोहयो), मंत्रालय, मुंबई-३२
उप सचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी (सर्व), ग्रा.वि.व ज.सं.वि., मंत्रालय, मुंबई-३२
निवडनस्ती/जल-१२.